కథా కౌముది

జీనా ఇసీ కా నామ్ హై!

తోట ప్రసాద్

పిడపర్తి వెంకటరమణశర్మగారి జ్ఞాపకార్థం కౌముది నిర్వహించిన కథల పోటీ (2021)లో బహుమతి పొందిన కథ

కృష్ణుడి చెరువు గట్టు ఎదురుగానే లక్ష్మీనారాయణ ఇల్లు.

ఇంకా ఈ రోజుల్లో కూడా దాన్ని దాబా ఇల్లుగా మార్చుకోలేదు. నాలుగు వాటాల పెంకుటిల్లు. మూడువాటాలు అద్దెకిచ్చి, ఓ వాటాలో తను ఒంటరిగా ఉంటున్నాడు లక్ష్మీనారాయణ.

ఆయన ఉద్యోగం నుంచి రిటైర్ అయి, పదేళ్ళపైనే అవుతోంది. భార్య చనిపోయి పదమూడేళ్ళు అవుతుంది.

భార్యపోయిన ఒంటరితనం నుంచి ఉద్యోగపు చివరి దశ కొంత కాపాడింది.

వెళ్ళడానికి ఆఫీస్ లేదు. ఇంట్లో ఉండటానికి ఇల్లాలు లేదు. పిల్లలంతా తలోదారిన ఎక్కడెక్కడో స్థిరపడ్డారు.

ఆ వాటాల మీద వచ్చిన అద్దె – డబ్బులు ముగ్గురు కూతుళ్ళకి ప్రతినెలా ఫస్ట్ తారీఖున ఠంచన్‌గా వెళ్ళిపోతుంది.

చేసింది గవర్నమెంట్ జాబ్ కాబట్టి, లక్ష్మీనారాయణకి పెన్షన్ వస్తూ ఉంటుంది. దానితో జాగ్రత్తగా కాలక్షేపం చేస్తుంటాడాయన.

ఏడుపదులకి దగ్గరున్న ఆయనకి నలభై ఏళ్ళ నాకూ స్నేహం కుదరడం విచిత్రమే.

వయసుని బట్టి ఏర్పడే స్నేహాలు స్కూల్, కాలేజి, ఆఫీసులకి మాత్రమే పరిమితం.

అసలైన స్నేహాలన్నీ బయట ప్రపంచంలోనే ఉంటాయి.

నేను ఓ ప్రముఖ తెలుగు దినపత్రికకి మా ఊరిలో రిపోర్టర్‌గా పని చేస్తున్నాను. పేరుకి రిపోర్టర్ గానీ, జీతానికి మాత్రం స్ట్రింగర్‌ని. అంటే పబ్లిష్ అయిన వార్తకి – ఓ లైనుకి 23 పైసల చొప్పున లెక్కకట్టి ఇస్తుంటారు. నిజానికి ఆ డబ్బులు నా పెట్రోల్ ఖర్చులకికూడా రావు.

విజయా సినిమా థియేటర్ పక్కనే నాకో స్టేషనరీ షాప్ ఉంది. దానిమీద వచ్చే ఆదాయంతో నా సంసారం నడుస్తూ ఉంటుంది.

జర్నలిస్ట్ అనే పదంతో వచ్చే పలుకుబడి, ఏర్పడే పరిచయాలు నాకు ఇష్టం. మా ఊళ్ళో ఉన్న నలుగురయిదుగురు జర్నలిస్టుల్లో నేనొకడిని.

ఒకసారి మా ఊరి టౌన్‌హాల్ లైబ్రరీలో జరిగిన ఓ సమావేశానికి లక్ష్మీనారాయణ ముఖ్య అతిథిగా వచ్చినప్పుడు పరిచయమైంది. కొనకళ్ళ వెంకటరత్నం పాటల గురించి లక్ష్మీనారాయణ చాలా విపులంగా మాట్లాడారు.

'మొక్కజొన్న తోటలో' అనే ఒకనాటి పాపులర్ సినిమా పాట రాసింది కొనకళ్ళగారనే విషయం అంతవరకూ నాకు తెలియదు. అలాగే ఆయనది మా పరిసర ప్రాంతాలే అనే విషయం మరింత సంతోషం కలిగించింది.

సభ అయిపోయాక, "బాబూ నువ్వు ఎటు వెళ్తున్నావు?" అనడిగాడు లక్ష్మీనారాయణ.

"జీవకారుణ్య సంఘం వీధి" అని చెప్పాను.

"అవునా – అయితే దార్లోనే. నేనుండేది కృష్ణుడి చెరువు ఎదురిల్లు" అని అన్నాడాయన.

ఆయనని డ్రాప్ చేయడానికి వెళ్తున్నప్పుడు ఆయన వ్యక్తిగత విషయాలు నాకు తెలిశాయి.

అప్పటినుంచి మా పరిచయం స్నేహంగా మారింది.

పాత చందమామ, యువ, జ్యోతి, స్వాతి ఆంధ్రప్రభ, ఆంధ్రపత్రిక, ఆంధ్రజ్యోతిలో వచ్చిన కథలు, సీరియల్స్ అన్నీ బైండ్ చేసి పెట్టుకున్నాడు.

అవి చదువుతుంటే “అక్షరాల టైమ్ మిషన్ తనని తన పాతరోజుల జ్ఞాపకాల్లోకి తీసుకెళ్తోంది” అనేవాడాయన.

ఆయనకి వంటరాదు, వంటమనిషిని పెట్టుకున్నాడు. ఆమె పేరు సంపూర్ణమ్మ. మొగుడికి యాక్సిడెంట్ అయి, పనిలోకి వెళ్ళలేకపోతుంటే ఇంటి దగ్గర ఇస్త్రీ షాప్ పెట్టించింది. తను నాలుగిళ్ళల్లో వంటలు చేస్తుంటుంది.

మతం మార్చుకుంది కాబట్టి కాలవ అవతల పాత ఊరులోని చర్చికి ఆదివారం వెళ్తుంది. ఆ రోజు పనిలోకి రాదు.

ఆ రోజంతా మోడరన్ కెఫేలోనే ఆయన టిఫిన్లు, భోజనాలు.

పిల్లలకి టిఫిన్లు కట్టించడానికి నేను వెళ్ళినప్పుడు, మా పిల్లల టిఫిన్లు కూడా ఆయనే పార్సిళ్ళు చేయించేవాడు. మా పిల్లలకి ఏం ఇష్టమో, నాకన్నా ఆయనకే ఎక్కువ తెలుసు.

ఎప్పుడూ మా ఇంటికి రమ్మన్నా భోజనానికి వచ్చేవాడు కాదు.

సాయంత్రం పూట రామాలయానికి వెళ్ళి, పురాణ కాలక్షేపం చేసేవాడు. అంటే ఆయన పురాణాలు చదివి, అర్ధాలు చెబుతుండేవాడు.

ఓ వ్యాసపీఠం, పుస్తకం చేతిలో పట్టుకుని, ఆయన గుడిమంటపంలో కూర్చునేవాడు.

వినడానికి ఒకరిద్దరు ఉన్నా, ఆయన చెప్పుకుంటుపోయేవాడు.

అది చూసి, నేను నవ్వేవాడిని. “యూట్యూబ్‌లో ఇలా నొక్కితే అలా ఎన్నో ప్రవచనాలు? ఇంకా గుళ్ళో ఎవడు వింటాడండీ ఈ పురాణాలు?" అనేవాడిని.

"ఫోన్ లేనివాడికి కూడా తెలియాలి కదండీ. వేల ఏళ్ళ క్రితం నాటి ఈ పురాణాలు, ధర్మాలు ఒకరి దగ్గరినుంచి మరొకరికి చెప్పుకుంటూ వెళ్ళడం వల్లే నిలిచాయి. నేను రచయితను కాదు. మంచి పాఠకుడిని. నాకు తెలిసింది నాకు అర్ధమైంది. నలుగురికి పంచుకోకపోతే ఎట్లా?” అనేవాడు లక్ష్మీ నారాయణ.

రాత్రుళ్ళు సంగమ్, కారవాన్‌లోని కిషోర్‌కుమార్, ముఖేష్ పాత హిందీ పాటలు వింటుండేవాడు. పదకొండు – పన్నెండు గంటలప్పుడు వింటుండేవాడు. పదకొండు పన్నెండు గంటలప్పుడు ఆ కృష్ణుడి చెరువు గట్టున నిలబడి, సిగరెట్ తాగుతూ కనబడేవాడు. అప్పుడు ఆయనచేత 'కిసీ కీ ముష్కారత్ పే హో నిసార్' అనే ముఖేష్ పాట పాడించుకునేవాడిని.

ఆయన సిగ్గుపడకుండా, ఇబ్బందిపడకుండా, పదేపదే అడిగించుకోకుండా హాయిగా పాడేవాడు. అప్పుడే సిగరెట్ తాగడం వల్లనేమో ఆయన గొంతులో ఓ ప్రత్యేకమైన జీర ఉండేది.

ఒక మనిషి ఒంటరిగా బతకగలడా అనే సందేహం ఎవరికైనా ఉంటే, ఆయనని చూస్తే, పటాపంచలు అయ్యేవి.

అప్పుడప్పుడూ డెస్కటాప్‌లో పిల్లలతో వీడియో కాల్స్ మాట్లాడేవారు. పిల్లలు వాళ్ళ ఇంటికి రమ్మన్నా వెళ్ళేవాడు కాదు.

"ఇంతకాలం బంధాల మధ్యనే సర్దుకుపోయి, బతుకుతూ వచ్చాను. చచ్చిపోయేంత వయసు వచ్చాక కూడా ఇంకా నేనేమీ ఇబ్బంది పడతాను? వాళ్ళనేం పెట్టాలి" అనేవాడు.

ఆ మాట ఆయన ఊతపదం. చివరికి ఎవర్నీ ఇబ్బంది పెట్టకుండానే ఓ రాత్రి నిద్రలో కన్నుమూశాడు.

పెద్దగా అనారోగ్య సూచనలు ఉన్నట్లు కూడా లేవు. రెండు మూడు రోజులముందు మాత్రం పాదాల వాపు వచ్చిందని నాకు చూపించాడు.

హోమియో డాక్టర్ దగ్గరికి వెళ్ళి చూపించుకుంటానన్నాడు. కాని అంతలోనే అలా ముగిసిపోయింది.

సంపూర్ణమ్మ మా ఇంటికి పొద్దున్నే పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చింది. “బాబూ – లక్ష్మీ నారాయణగారు సచ్చిపోయారండీ.. పొద్దున్నే టిఫిన్ చేసి పెడదామని వెళ్ళానండీ. రాత్రి పెసరట్లకు రుబ్బుమన్నారు. డూప్లికేట్ తాళం నా దగ్గరుంది. తలుపు తీసి చూశాను. బాత్ రూమ్ ముంగిట అలా కూలబడిపోయి ఉన్నారండీ. వళ్ళంతా నల్లగా ఐస్ ముక్క అయిపోయిందండీ “ అని చెబుతోంది సంపూర్ణమ్మ.

నేను పరుగు పరుగున వెళ్ళాను.

ఇరుగు పొరుగు సాయంతో లక్ష్మీనారాయణ పార్థివ దేహాన్ని వరండాలో పడుకోబెట్టాను.

ఓ గ్లాసులో బియ్యం పోసి, అగరొత్తులు వెలిగించింది సంపూర్ణమ్మ.

లక్ష్మీనారాయణ ఒక మాట అంటుండేవారు.

"ఏమోయ్ నేను చనిపోయాక ఆ భగవద్గీత క్యాసెట్లు పెడతారేమో చచ్చిపోతాను. తప్పు చక్కగా ముఖేష్ పాటలు పెట్టండి. అలా హాయిగా వెళ్ళిపోతాను ' అన్నాడు.

కారవాన్‌లో 'జీనా యహా – మర్ నా యహా ' అనే పాట పెట్టాను.

అక్కడికి వచ్చినవాళ్ళందరూ నన్ను విచిత్రంగా చూస్తున్నారు.

ఆయన పిల్లలకి కబురు చేశాను. సాయంత్రానికి ఇద్దరు వచ్చారు. ఓ కొడుకు, కూతురు.

మిగిలిన ఇద్దరు కూతుళ్ళు విదేశాల్లో ఉన్నారు. వీలయినంతమటుకు పెద్ద కర్మకి వస్తామన్నారు.

ఆయన కొడుకు పేరు – ముఖేష్ చంద్ర. లక్ష్మీనారాయణ మీద ఇంకా ముచ్చటేసింది.

కార్యక్రమాలన్ని ముగిశాయి. అగ్ని సంస్కారం అయిన తర్వాత వస్తుంటే, పక్కన పడేసిన లక్ష్మీనారాయణ దిండు కనబడింది. నాకు కన్నీళ్ళు ఆగలేదు.

ఇన్నాళ్ళు ఆయన తలని, కలలని, ఆలోచనలని, కన్నీళ్ళని పంచుకున్న ఆ దిండు పక్కనే పడేసి ఉంది. మంటల్లో తనని ఎందుకు పడేయలేదన్నట్లుగా దిగాలుగా చూస్తోంది.

నా దుఃఖాన్ని గమనించి, ముఖేష్ చంద్ర భుజం నొక్కాడు. అసహజంగా అనిపించింది నాకు.

మూడోరోజు భోజనాలయ్యాయి. చివరిసారి ఆయన్ని మోసిన నలుగురి భుజాలకి పాలు రాశారు. ఆ పాల స్పర్శకి లక్ష్మీనారాయణ నిమురుతున్నట్లు అనిపించింది నాకు.

అలమారాలో ఒంటరైపోయిన పుస్తకాలని చూస్తుంటే, వెనకనే వచ్చి, నిలబడ్డాడు ముఖేష్ చంద్ర. “ఒక చిన్న హెల్ప్ చేయగలరా సోమసుందర్‌గారు? అదీ మా అక్కావాళ్ళు కెనడా, సౌదీ నుంచి రాకముందే జరిగిపోవాలి" అన్నాడు ముకేష్.

తెలియని ఆశ్చర్యంతో వెనక్కి తిరిగాను.ముఖేష్ చంద్ర చేతిలో లక్ష్మీనారాయణ బ్యాంక్ పాస్‌బుక్ కనబడింది.

నొసలు చిట్లించాను.

'నాన్నగారి అకౌంట్‌లో ఉన్న డబ్బులు నాకు త్వరగా వచ్చేలా చూడాలి. మీరు జర్నలిస్ట్ కాబట్టి డెత్ సర్టిఫికేట్, బ్యాంకు పనులు త్వరగా చేసిపెట్టగలరు ' అనడిగాడు ముఖేష్ చంద్ర నా రెండు చేతులు పట్టుకుని.

చాలా కంపరం అనిపించింది. లక్ష్మీనారాయణ (ఆత్మ)కి ఈ సంగతి తెలిస్తే, ఎంత బాధపడతాడో

'అంటే..' అని నేను నసుగుతున్నాను.

ముఖేష్ చంద్ర తన జేబులోనుంచి ఓ కాగితం తీశాడు.

“ఆరోజే నాన్నగారి కార్యక్రమం జరుగుతుండగానే నాన్నగారి ఆధార్ కార్డ్ సబ్మిట్ చేశాను. నిన్న వెళ్ళి, డెత్ సర్టిఫికెట్ తీసుకొచ్చాను” అని చూపిస్తున్నాడు.

నిర్వికారంగా చూశాను. బతుకు– చావు – ఓ కార్డు – ఓ కాగితం.

“రేప్పొద్దున్నే బ్యాంక్ తెరిచే టైమంకి వెళ్ళిపోదాం” అన్నాడు ముఖేష్ చంద్ర నా సమాధానం కోసం కూడా ఎదురుచూడకుండా.

తల కొరివి పెట్టినవాడు, పెద్దకర్మ అయ్యేంతవరకూ గడపదాటకూడదదంటారు.

కానీ ముఖేష్ చంద్రకి అలాంటి సెంటిమెంట్స్ ఏమీ లేవనుకుంటాను. బ్యాంక్ మేనేజర్‌ని కలిశాం.

ఆయన రిజిస్టర్ తెప్పించి, లక్ష్మీనారాయణ తన వారసుడుగా ముఖేష్ చంద్ర పేరు రాశాడా లేదా అని చెక్ చేశాడు. లక్ష్మీనారాయణ కొడుకునే వారసుడిగా చూశాడు.

"టైమ్ పడుతుందండీ. బ్యాంక్ కి మీరు కొంత డబ్బులు కూడా కట్టాల్సి వుంటుంది" అన్నాడు మేనేజర్.

"ఎంత?" అనడిగాడు ముఖేష్.

"ఎందుకూ?" అనేది నా ప్రశ్న.

"లక్ష్మీ నారాయణగారు మినిమమ్ బ్యాలెన్స్ కూడా మెయింటైన్ చేయలేదు. ప్రతి నెలా లైబ్రరీకి అని, ఏదో బ్లడ్ బ్యాంక్ అని, గుడికని, ఛారిటీకని డబ్బులు పంపిస్తుండేవారు. మినిమమ్ బ్యాలెన్స్ పదివేలు. మీరు ఎనిమిది వేల మూడొందలు ప్లస్ ఫైన్ ఆరువేలు కడితే అకౌంట్ క్లోజ్ చేయొచ్చు" అని చెబుతున్నాడు మేనేజర్.

“ఇంతకీ బ్యాలెన్స్ ఎంత ఉంది?” ఆత్రుతగా అడిగాను. ముఖేష్ చంద్రకన్నా ముందే.

ముఖేష్ ఏమీ మాట్లాడటంలేదు. తల దించుకుని కూర్చున్నాడు.

"పదిహేడువందల ముప్పై రెండు పైసలు" అని చెప్పాడు మేనేజర్.

నాలోపలి ఒక సైతాన్ డాన్స్ చేయడం మొదలుపెట్టాడు.

తండ్రి చనిపోయాడనే బాధకూడా లేకుండా వీడు పరుగెత్తుకుంటూ తండ్రి డబ్బులకోసం పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు. ఇలాంటి నాకొడుకులకి ఇలా శాస్తి జరగాల్సిందే.

“తెలుసు” అన్నాడు ముఖేష్ చంద్ర అతి కష్టం మీద గొంతు పెగల్చి.

నేను అయోమయంగా చూస్తున్నాను.

"ఎందుకు సార్? వేస్ట్ మీరు పదిహేనువేలు కడితే, మీకు తిరిగొచ్చేది రెండువేలు కూడా ఉండదు. మినిమమ్ బ్యాలెన్స్ లేదు కబట్టి, అకౌంట్ ఎలాగూ డెడ్ అయిపోతుంది" అని సలహా ఇచ్చాడు మేనేజర్.

"ఆ! ఆయన చెబుతుంది కరెక్ట్" అన్నాను.

"ఆ పదిహేడువందలు ఏమైపోతాయి?" అనడిగాడు ముఖేష్ చంద్ర.

"ఏమవుతాయి? సముద్రంలో కాకిరెట్టలా గవర్నమెంట్ ఖాతాలో జమ అవుతాయి" అని చెప్పాను.

"అదే నాకిష్టం లేదు. ఆ పదిహేడువందలు మా నాన్న కష్టార్జితం. బతికినన్నాళ్ళూ ఒక్క రూపాయి కూడా లంచం తీసుకోకుండా నిజాయితీగా బతికాడు.

అవి మా నాన్న చిట్టచివరి రూపాయిలు. అవే కాగితాలు కాకపోవచ్చు. కాని వాటి విలువ మా నాన్న ప్రేమ, నిజాయితీ. ఆ డబ్బులు నాకే కావాలి. జీవితాంతం నేనెంత సంపాదించినా, నేనెలా సంపాదించాలో పాఠాలు నేర్పే గురువులు ఆ రూపాయిలు. ఎంత ఖర్చయినా ఫర్లేదు. ఎన్ని రోజులయినా పర్లేదు. ఆగుతాను. కాని మా నాన్న చివరి రూపాయి నాకే కావాలి" అన్నాడతను.

"కోట్ల ఆస్తి ఇస్తేనే వారసత్వం అనుకుంటారు అందరూ. కాని మీ ఫాదర్ హానెస్టీకి ఆవేవో రాజులు ముద్రించిన నాణేల్లా ఈ డబ్బులని ఫీలవుతున్నావు చూడు – అదీ గ్రేట్. క్యాష్ కౌంటర్‌లో డబ్బులు కట్టేసిరండి. నేను స్పీడప్ చేస్తాను" అని ముఖేష్ చంద్రతో కరచాలనం చేశాడు బ్యాంక్ మేనేజర్.

నేను ముఖేష్ భుజం మీద చేయివేసి, దగ్గరకు తీసుకున్నాను.

లక్ష్మీనారాయణగారు పాడిన పాట గుర్తొస్తుంది – 'జీనా ఇసీ కా నామ్మ్ హై' అలలు అలలుగా గాల్లో నాకు మాత్రమే వినబడుతూ.

నా చేతి స్పర్శకి ముఖేష్ గుండెల్లో తడి తెలుస్తోంది.

COMMENTS